

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริจาคเงินผ่านระบบบริจาค อิเล็กทรอนิกส์ (e-Donation)

ภวดี นิธิโชติภาคิน* และ ปรีดา สุขเจริญสิน**

รับวันที่ 11 กันยายน 2567

แก้ไขวันที่ 18 พฤษภาคม 2568

ตอบรับตีพิมพ์ 18 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมและความต้องการประชาชนในการบริจาคเงิน การรับรู้ถึง การบริจาคเงินผ่านระบบบริจาคอิเล็กทรอนิกส์ (e-Donation) การใช้งาน ความพึงพอใจ และทัศนคติ รวมถึง ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับระบบ e-Donation กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยคนที่เคยและไม่เคยบริจาค เงินให้แก่หน่วยรับบริจาคทั่วประเทศไทย จำนวน 382 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนบุคคลทั่วไป การทดสอบความรู้ความเข้าใจและความเห็นต่อระบบ e-Donation พฤติกรรมการบริจาค เงิน ผลตอบรับของผู้ใช้บริการระบบ ความพึงพอใจและทัศนคติต่อการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation ผ่านช่องทางต่างๆ ทั้ง 3 ช่องทาง ได้แก่ ช่องทางการสแกน QR Code การบริจาคเงินที่หน่วยรับบริจาค โดยผ่านเจ้าหน้าที่ตัวแทน และช่องทางการโอนเงิน ผลการศึกษาพบว่า จากกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้รู้จักระบบ e-Donation เพียงร้อยละ 36.1 โดยรู้จักระบบนี้จากหน่วยรับบริจาค ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่างที่รู้จักระบบ e-Donation พบว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบโดยเฉลี่ยร้อยละ 34.4 แต่ยังมีผู้เคยบริจาคเงินผ่าน ระบบนี้ยังเป็นจำนวนไม่มาก ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากสาเหตุความเคยชินกับการบริจาคแบบปกติและการหยุดด ตูทำบุญ โดยยังมีร้อยละ 14.6 ของกลุ่มตัวอย่างผู้เคยบริจาคเงินที่คงต้องการรับใบเสร็จแบบกระดาษ เนื่อง ด้วยความอุ่นใจที่ได้หลักฐานแสดงถึงการบริจาคและนำไปลดหย่อนภาษี โดยปัญหาที่พบจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เคยบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation เช่น เกรงว่าการบริจาคจะไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ การไม่พบข้อมูล ประวัติการบริจาคเงินจากกรมสรรพากรหรือการบันทึกข้อมูลเข้าในระบบช้า อย่างไรก็ตาม ระดับความพึง พอใจและทัศนคติที่มีต่อการมีระบบ e-Donation ในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก เพราะส่วนใหญ่พึงพอใจ ในความสะดวกและความถูกต้องของข้อมูล รวมถึงประหยัดเวลาในการบริจาค ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่รู้จัก ระบบ e-Donation มาก่อน เมื่อได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับระบบนี้แล้วสนใจบริจาคเงินผ่านระบบนี้ถึงร้อยละ 67.5 โดยปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสนใจมากที่สุดคือ ระบบจะช่วยลดการทุจริตยกยอกเงินได้ ดังนั้น หน่วย งานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเพื่อให้ประชาชนได้รู้จักระบบ e-Donation และให้ความ รู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบริจาคนี้ให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงพัฒนาระบบ e-Donation ให้มีประสิทธิภาพและ สอดคล้องต่อความต้องการแก่ประชาชนผู้เสียภาษีให้มากขึ้น

คำสำคัญ: กรมสรรพากร; การบริจาค; ภาษี; ระบบบริจาคอิเล็กทรอนิกส์

* เจ้าหน้าที่สนับสนุนการขาย – บริษัท ริชมอนด์ จำกัด เลขที่ 9 ซอยพระรามเก้า 46 ถนนเสรี 8 แขวงพัฒนาการ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250 – Email: pawat.n@richmond.co.th

** รองศาสตราจารย์ - คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เลขที่ 148 หมู่ที่ 3 ถนนเสรีไทย แขวง คลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240 - Email: pariyada.s@nida.ac.th

Factors affecting Donations through the Electronic Donation System (e-Donation)

Pawat Nitichoatpakin* and Pariyada Sukcharoensin**

Received September 11, 2024

Revised May 18, 2025

Accepted May 18, 2025

Abstract

This research aimed to study the behavior and needs of individuals regarding monetary donations, as well as their perception of the electronic donation system (e-Donation). The study explored usage, satisfaction, and attitudes toward the system, along with the problems and obstacles associated with it. There are three main channels for making donations: QR code scanning, donations at designated units via representatives, and bank transfers. The sample group consisted of 382 individuals, both those who had donated and those who had not, within Thailand. A questionnaire was used to collect data on personal information and donation behavior. This study also explored knowledge and understanding, opinions, and feedback from users of the e-Donation system. The results revealed that only 36.1 percent of the sample group were aware of the e-Donation system, with most learning about it from donation units. Among those who were aware, an average of 34.4 percent had knowledge and understanding of how the system works. However, relatively few people had donated through the system, primarily because they were more accustomed to traditional donation methods and donation boxes. Additionally, 14.6 percent of the sample group who had made donations still preferred receiving paper receipts, as they felt reassured by having physical evidence of their donations and eligibility for tax deductions. The problems identified with the e-Donation system included concerns that donations may not align with the intended objectives, difficulties in accessing donation history through the Revenue Department system, and delays in data entry. Despite these issues, satisfaction and attitudes toward various aspects of the e-Donation system were generally high. Most respondents appreciated the system's convenience, accuracy of information, and time-saving benefits. For the group that was previously unaware of the e-Donation system, 67.5 percent expressed interest in using it after learning about it, believing that it would help reduce fraud and embezzlement. Therefore, greater promotion of the e-Donation system is recommended. Additionally, it is important to enhance the system's efficiency and ensure it meets the needs of taxpayers.

Keywords: Donation; Electronic Donation System; Revenue Department; Tax

* Sales Support – Richmond Company Limited, 9 Rama IX Soi 46, Phatthanakan, Suan Luang, Bangkok 10250, Thailand – Email: pawat.n@richmond.co.th

** Associate Professor, Graduate School of Development Economics, National Institute of Development Administration, 148 Seri Thai Road, Klong-Chan, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand - Email: pariyada.s@nida.ac.th

1. บทนำ (Introduction)

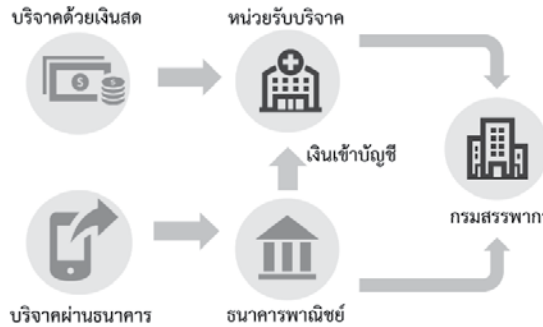
การบริหารการเงินเป็นวิถีปฏิบัติ วัฒนธรรม และประเพณีของประเทศไทยมาเป็นเวลานาน เพื่อเป็นประโยชน์แก่สาธารณะทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น การทอดกฐิน การทอดผ้าป่า การบริจาคเงินให้แก่เด็กยากไร้ด้อยโอกาส สถานสงเคราะห์คนชรา โรงพยาบาล โรงเรียน องค์กรไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ การบริจาคสิ่งของให้ผู้ประสบปัญหาภัยทางธรรมชาติ อุปกรณ์ทางการแพทย์ให้กับโรงพยาบาล การใส่บาตร การบริจาคโลหิต จากการวิเคราะห์ข้อมูลของ SCB EIC จากครัวเรือนไทยในปี 2552-2560 พบว่า ประมาณร้อยละ 96 มีรายจ่ายเพื่อการกุศล โดยมูลค่ารายจ่ายเพื่อการกุศลในปี 2560 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 6,200 บาทต่อครัวเรือนต่อปี คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งประเทศประมาณ 130,000 ล้านบาท

ประเทศไทยมีองค์กรไม่แสวงหากำไรแบบจดทะเบียนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ดำเนินการในรูปแบบของ “มูลนิธิหรือสมาคม” และมีวัตถุประสงค์เฉพาะการดำเนินการเพื่อการกุศลสาธารณะเท่านั้น โดยองค์กรที่ได้จดทะเบียนกับกรมการปกครอง แบ่งเป็นมูลนิธิจำนวน 13,752 แห่ง และสมาคมจำนวน 12,973 แห่ง (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2562) ตัวเลขดังกล่าวนี้ยังไม่รวมจำนวนของสถานศึกษา โรงพยาบาล ที่ยังต้องการได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากผู้อื่น รัฐบาลและผู้เกี่ยวข้องได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าว จึงเพิ่มช่องทางสำหรับการบริจาคเงินให้เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ผู้บริจาคและหน่วยรับบริจาคมากยิ่งขึ้น เรียกระบบนี้ว่า “ระบบบริจาคอิเล็กทรอนิกส์ (e-Donation)”

ระบบบริจาคอิเล็กทรอนิกส์ (e-Donation) เป็นระบบที่กรมสรรพากรพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ในการรองรับข้อมูลการรับบริจาคของสถานศึกษา ศาสนสถาน โรงพยาบาล องค์กรสาธารณกุศล และหน่วยรับบริจาคอื่น ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้สามารถนโยดการบริจาคมาใช้สิทธิลดหย่อนภาษีได้ โดยมีธนาคารหรือหน่วยรับบริจาคเป็นสื่อกลาง ในการส่งข้อมูลการบริจาคเงินของท่านไปยังกรมสรรพากรโดยตรง ทำให้ท่านไม่จำเป็นต้องเก็บใบเสร็จไว้เป็นหลักฐานในการขอยื่นลดหย่อนภาษี ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสะดวกในการลดหย่อนภาษีและได้รับเงินคืนภาษีได้รวดเร็วขึ้น

ช่องทางการบริจาคผ่านระบบ e-Donation มี 3 ช่องทาง ได้แก่ ช่องทางการสแกน QR Code ผ่าน Mobile Banking Application ซึ่งจะมีการให้ยืนยันข้อมูล อนุญาตให้ธนาคารเปิดเผยหรือส่งข้อมูลการบริจาคเงินให้กับกรมสรรพากร และ/หรือหน่วยบริจาค เพื่อใช้สิทธิลดหย่อนภาษี ช่องทางการบริจาคเงินที่หน่วยรับบริจาค โดยเจ้าหน้าที่ตัวแทนจะเป็นผู้บันทึกข้อมูลการบริจาคเงินลงระบบ e-Donation และช่องทางการโอนเงิน โดยเจ้าหน้าที่ที่หน่วยรับบริจาคจะเป็นผู้บันทึกข้อมูลการบริจาคเงินลงระบบ e-Donation ซึ่งหากเป็นช่องทางที่เจ้าหน้าที่ทำการบันทึกข้อมูล ผู้บริจาคจะต้องแจ้งเลขที่บัตรประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ทุกครั้ง สำหรับส่งข้อมูลการบริจาคให้แก่กรมสรรพากร เพื่อใช้สิทธิลดหย่อนภาษี ซึ่งแผนภาพวิธีการบริจาคเงินผ่านระบบบริจาคอิเล็กทรอนิกส์ (e-Donation) แสดงในรูปภาพที่ 1

หลักการระบบบริจาคอิเล็กทรอนิกส์ (e-Donation)

นอกจากนี้ ระบบ e-Donation ยังเป็นระบบที่สามารถป้องกันการทุจริตเกี่ยวกับการบริจาคเงินให้กับหน่วยรับได้อีกด้วย แต่ด้วยประโยชน์ของระบบ e-Donation ที่กล่าวมานั้น พบว่ายังมีผู้ที่ตัดสินใจใช้ระบบดังกล่าวจำนวนน้อย จึงเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงที่มาของปัญหา สาเหตุ และข้อบกพร่องต่างๆ เกี่ยวกับระบบ e-Donation รวมถึงศึกษาความต้องการประชาชนที่จะส่งผลให้บริจาคผ่านระบบ e-Donation มากขึ้น โดยงานวิจัยนี้จะสามารถนำไปต่อยอดให้เกิดประโยชน์กับกรมสรรพากรและประชาชนผู้เสียภาษี โดยการพัฒนาระบบ e-Donation ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องต่อความต้องการแก่ประชาชนผู้เสียภาษีให้มากขึ้น โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างทั้งที่เคยและไม่เคยบริจาคเงินให้แก่หน่วยรับบริจาคทั่วประเทศไทย

2. ทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการบริจาคตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการให้ได้แบ่งรูปแบบการให้ (giving) ซึ่งเป็นกิจกรรมทางสังคมพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับการโอนย้ายถ่ายเทสินค้าและบริการเป็น 4 รูปแบบคือ การเอาไป (taking) เป็นการได้มาซึ่งสินค้าและบริการโดยที่เขาของไม่เต็มใจให้ การแลกเปลี่ยน (exchange) เป็นการได้มาซึ่งสินค้าและบริการที่ตั้งอยู่บนหลักรักษาผลประโยชน์ของตน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน (reciprocity) เป็นการได้มาซึ่งสินค้าและบริการ โดยแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กันด้วยความอาทรต่อกันและกัน และการบริจาค (giving) เป็นการโอนย้ายถ่ายเทสินค้าและบริการจากคนหนึ่งหรือหลายคนไปสู่คนอื่น ๆ โดยไม่มีเงื่อนไข

บุคคลจะมีพฤติกรรมการให้เป็นไปในลักษณะใดขึ้นอยู่กับฟังก์ชันอรรถประโยชน์ของแต่ละบุคคล หากบุคคลเห็นแก่ตัว (selfish) อรรถประโยชน์หรือความพึงพอใจจะเพิ่มขึ้นถ้าหากตนเองได้รับสินค้าหรือบริการเพิ่มมากขึ้น หากบุคคลเห็นแก่ประโยชน์ของบุคคลอื่นๆ อรรถประโยชน์หรือความพึงพอใจจะเพิ่มขึ้นถ้าหากสินค้าหรือบริการถูกกระจายไปยังบุคคลอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น (Kolm, 2006) นอกจากนี้ ความพึงพอใจของผู้บริจาคจะขึ้นอยู่กับฐานะรายได้ของตนเองและผู้อื่น โดยหากฐานะร่ำรวยกว่าผู้อื่น จะมีความเมตตา ความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น และจะจัดสรรเงินที่มีอยู่ให้กับผู้อื่น จนกว่าจะบรรลุถึง

ความพึงพอใจสูงสุด แต่หากมีรายได้เท่ากับผู้อื่น ก็จะไม่บริจาคเงินให้กับผู้อื่น เพราะฐานะเท่ากันอยู่แล้ว นั่นคือ จะตัดสินใจให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเห็นว่าผู้อื่นอยู่ในสถานการณ์ที่แย่กว่าตน (ฉพล, 2553; Hirshleifer & Hirshleifer, 1998)

ปัจจัยกระตุ้นที่ส่งผลให้เกิดการบริจาคมากขึ้น และปัจจัยยับยั้งที่ส่งผลให้บริจคน้อยลง ซึ่งมีปัจจัยภายนอกได้แก่ เพศ อายุ ชนชั้นทางสังคม รายได้ ปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ และปัจจัยภายในได้แก่ ความต้องการเพื่อตอบสนองความเป็นตัวเอง ความรู้สึกผิด ความสงสาร การตัดสินใจจากสังคม ความกลัว การปล่อยวาง รวมถึงผลตอบแทนที่ส่งผลต่อองค์กรและการตัดสินใจบริจาคซ้ำในอนาคต (Sargeant & Woodliffe, 2007) นอกจากนี้ Lee & Chang (2008) และ Noor etd. พบว่า เพศ อายุ รายได้ สถานภาพ ภาระครอบครัว ระดับการศึกษา และความเอาใจใส่ทางศาสนาที่มากกว่า เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการบริจาคเงิน แต่ในกรณีศึกษาชาวปากีสถาน Awan & Hameed (2014) พบว่า บางครั้งเพศและอายุก็ไม่ได้ถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริจาคเงิน โดย Snipes & Oswald (2010) พบว่า ปัจจัยด้านความเมตตา กรุณา ความมั่นคงทางการเงิน ความใส่ใจในศาสนา โครงการเชิญชวน ความเชื่อใจ รวมถึงชื่อเสียงขององค์กรก็มีผลต่อการตัดสินใจบริจาคเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับชัยวัฒน์ ศุภศิลป์ (2560)

อีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจบริจาคเงิน คือ ปัจจัยทางด้านภาษี โดยมีนักวิจัยคำนวณหาความยืดหยุ่นของการบริจาคต่อราคาของการบริโภค (tax price) พบว่าความยืดหยุ่นของการบริจาคต่อ Tax Price มีค่ามากกว่าหนึ่ง ในขณะที่ความยืดหยุ่นของการบริจาคต่อรายได้ของผู้บริจาคเองมีค่าน้อยกว่าหนึ่ง จึงสรุปได้ว่ามาตรการลดหย่อนภาษีเงินได้จากการบริจาคเป็นสิ่งจูงใจที่ดีที่จะช่วยกระตุ้นให้บริจาคเงินเพื่อการผลิตสินค้าสาธารณะมากขึ้น (Taussig, 1967; Feldstein and Taylor, 1976; Clotfelter, 1980, 1985; อมรรัตน์ อภินันท์มหกุล, 2558)

สำหรับในประเทศไทย จำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นและปริมาณการบริจาคโดยรวมสัมพันธ์ไปในทางเดียวกัน และยังพบอีกว่าจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นจะมอบเงินช่วยเหลือให้ครอบครัวอื่น ๆ น้อยลง แต่จะทำบุญและบริจาคมากขึ้น ซึ่งบุคคลผู้อาศัยอยู่ในชนบทจะมีการทำบุญมากกว่าผู้อาศัยอยู่ในเมือง (Kanchanachitra, 2014) และในการศึกษาของ อมรรัตน์ อภินันท์มหกุล (2558) ได้วิเคราะห์พฤติกรรม การบริจาคของคนไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป โดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจประชากรในภูมิภาคต่าง ทั้งในเขตเมืองและชนบท พบว่าการให้เงินเป็นรูปแบบของการบริจาคที่นิยมมากที่สุด รองลงมา คือการทำงานจิตอาสา และการบริจาคสิ่งของ ตามลำดับ และยังได้พุดถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริจาคว่า ระดับศึกษาที่สูงกว่าจะมีความน่าจะเป็นที่จะบริจาคเงินเพื่อสาธารณะประโยชน์ได้มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า (Brown & Lankford, 1992; Apinunmahakul & Devlin, 2004) นอกจากนี้ การตัดสินใจบริจาคเงินและเวลา และการตัดสินใจบริจาคสิ่งของและเวลา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยยะสำคัญ ในขณะที่การตัดสินใจบริจาคเงินและสิ่งของไม่มีความสัมพันธ์กันแต่

ประการใด ส่วนทุนทางสังคม โดยเฉพาะเครือข่ายทางสังคมที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และเครือข่ายทางศาสนาต่างมีผลบวกอย่างมีนัยยะสำคัญต่อการตัดสินใจบริจาค

3. ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)

ขอบเขตการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่บริจาคเงินให้แก่หน่วยรับบริจาคทั่วประเทศไทย ซึ่งในการสุ่มตัวอย่าง เนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์ไม่ทราบกรณีของ ขนาดประชากร (Infinite Population) ตามแบบจำลอง Cochran ในการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งได้ว่าจะสุ่มกลุ่มตัวอย่างประมาณ 384 คน ตามสมการที่ 1 ต่อไปนี้

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{e^2} = \frac{(0.50)(1-0.50)(1.96^2)}{0.05^2} = 384.16 \quad \text{----- (1)}$$

โดยที่ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

P = สัดส่วนของประชากรที่คาดหวัง (ร้อยละ 50 หรือเท่ากับ 0.50)

Z = 1.96 ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ร้อยละ 5 หรือเท่ากับ 0.05)

โดยในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาข้อมูลและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ ในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ คือแบบสอบถามที่แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ ถิ่นที่อยู่อาศัย สถานภาพสมรส ศาสนา ฐานภาษี การรับรู้ถึงการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกรับรองให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ใช้มาตราวัดแบบนามบัญญัติ (nominal scale)

ส่วนที่ 2 การทดสอบความรู้ความเข้าใจ โดยลักษณะข้อคำถามเป็นการเลือกตอบจาก 3 ตัว เลือก (ใช่/ไม่ใช่/ไม่แน่ใจ)

ส่วนที่ 3 ความเห็นต่อระบบ e-Donation โดยลักษณะข้อคำถามเป็นการเลือกตอบ 3 ตัวเลือก (ใช่/ไม่ใช่/ไม่แน่ใจ)

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการบริจาคเงิน โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกรับรองให้ตรงกับ สภาพความเป็นจริง ใช้มาตราวัดแบบนามบัญญัติ (nominal scale)

ส่วนที่ 5 ผลตอบรับของผู้ใช้บริการระบบ e-Donation ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกรับรองให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ใช้มาตราวัดแบบนามบัญญัติ (nominal scale)

ส่วนที่ 6 ความพึงพอใจในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation โดยลักษณะข้อคำถามแบบ มาตราวัดของลิเคิร์ท (Likert scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	3 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	2 คะแนน
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1 คะแนน
ไม่มีความเห็น	0 คะแนน

ส่วนที่ 7 ทศนคติที่มีต่อการบริจาคเงินระหว่างการบริจาคเงินแบบปกติและการบริจาคผ่านระบบ e-Donation ลักษณะข้อคำถามแบบมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบริจาคผ่านระบบ e-Donation	5 คะแนน
เห็นด้วยกับการบริจาคผ่านระบบ e-Donation	4 คะแนน
เห็นด้วยพอๆกัน	3 คะแนน
เห็นด้วยกับการบริจาคปกติ	2 คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการบริจาคปกติ	1 คะแนน

ในการศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ ความถี่ ค่าร้อยละ รวมถึงการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในส่วนความพึงพอใจในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation และทศนคติที่มีต่อการบริจาคเงินระหว่างการบริจาคเงินแบบปกติและการบริจาคผ่านระบบ e-Donation

4. ผลการศึกษา (Results)

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามครบถ้วนทั้งหมด 382 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 41.1 เพศหญิง ร้อยละ 58.4 และไม่ระบุ ร้อยละ 0.5 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุระหว่าง 26-35 ปี (ร้อยละ 56.0) สถานภาพโสด (ร้อยละ 78.3) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 92.1) ไม่มีบุตร (ร้อยละ 83.2) ระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี (ร้อยละ 68.3) รายได้ส่วนตัวต่อเดือน อยู่ในช่วง 10,000-26,000 บาท (ร้อยละ 36.1) โดยปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเงินได้ตามมาตรา 40(1) คิดเป็นร้อยละ 69.9 โดยมีเงินได้สุทธิในปีล่าสุดที่ยื่นภาษีเงินได้ประจำปีส่วนใหญ่น้อยกว่า 150,000 บาท (ร้อยละ 45.8) รายละเอียดตามตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (N=382)	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	157	41.1
หญิง	223	58.4
ไม่ระบุ	2	0.5
2. อายุ		
16-25 ปี	54	14.1
26-35 ปี	214	56.0
36-45 ปี	46	12.0
46-55 ปี	39	10.2
56-65 ปี	28	7.3
65 ปีขึ้นไป	1	0.3
3. สถานภาพ		
โสด	299	78.3
สมรส	77	20.2
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	6	1.6
4. ศาสนา		
พุทธ	352	92.1
คริสต์	8	2.1
อิสลาม	11	2.9
อื่นๆ	11	2.9
5. จำนวนบุตร		
ไม่มีบุตร	318	83.2
1 คน	27	7.1
2 คน	31	8.1
ตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป	6	1.6
6. ระดับการศึกษาสูงสุด		
มัธยมศึกษา / ปวช. / ปวส.	23	6.0

ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (N=382)	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	261	68.3
ปริญญาโท	92	24.1
ปริญญาเอก	6	1.6
7. ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	337	88.2
ภาคเหนือ	6	1.6
ภาคกลาง	13	3.4
ภาคใต้	3	0.8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	12	3.1
ภาคตะวันออก	9	2.4
8. รายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน (รวมรายได้ทุกประเภท)		
ไม่มีรายได้	19	5.0
10,000-26,000 บาท	138	36.1
26,001-38,000 บาท	87	22.8
38,001-55,000 บาท	65	17.0
55,001-75,000 บาท	24	6.3
75,001-96,000 บาท	16	4.2
96,001-180,000 บาท	20	5.2
180,001-430,000 บาท	8	2.1
430,001 บาทขึ้นไป	5	1.3
9. รายได้หลักในปัจจุบัน		
มาตรา 40(1)	267	69.9
มาตรา 40(2)	28	7.3
มาตรา 40(3)	1	0.3
มาตรา 40(4)	5	1.3
มาตรา 40(5)	4	1.0
มาตรา 40(6)	22	5.8
มาตรา 40(7)	3	0.8
มาตรา 40(8)	53	13.9
ว่างงาน/แม่บ้าน	14	3.7

ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (N=382)	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	19	5.0
10. เงินได้สุทธิปีล่าสุดและฐานภาษีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา		
ไม่มีเงินได้	33	8.6
1-150,000 บาท	142	37.2
150,001-300,000 บาท	72	18.8
300,001-500,000 บาท	69	18.1
500,001-750,000 บาท	29	7.6
750,001-1,000,000 บาท	13	3.4
1,000,001-2,000,000 บาท	14	3.7
2,000,001-5,000,000 บาท	7	1.8
5,000,0001 บาทขึ้นไป	3	0.8

จากกลุ่มตัวอย่าง 382 คนข้างต้น มีเพียง 138 คนที่รู้จักการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation คิดเป็นร้อยละ 36.1 โดยส่วนใหญ่จะรู้จักจากหน่วยรับบริจาค และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่รู้จักระบบนี้ร้อยละ 63.9 ซึ่งผลจากการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ e-Donation ในกลุ่มตัวอย่างที่รู้จักระบบ e-Donation แสดงในตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ e-Donation

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ e-Donation (N= 138)	จำนวน	ร้อยละ
1. การบริจาคเงินให้แก่หน่วยรับบริจาคใด ๆ ก็ตามผ่านระบบ e-Donation สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ 2 เท่า		
ใช่	34	24.6
ไม่ใช่*	25	18.1
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	79	57.2
2. การบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation ให้แก่หน่วยรับบริจาคประเภทสถานพยาบาลและโรงเรียนที่เข้าข่าย สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ 2.5 เท่า		
ใช่	22	15.9
ไม่ใช่*	28	20.3
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	88	63.8

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ e-Donation (N= 138)	จำนวน	ร้อยละ
3. ท่านสามารถดูประวัติข้อมูลการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation โดยจะต้องยื่นคำร้องก่อนทุกครั้งเพื่อขอดูประวัติการบริจาคเงินกับทางกรมสรรพากรได้ทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (edonation.rd.go.th)		
ใช่	46	33.3
ไม่ใช่*	11	8.0
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	81	58.7
4. ท่านสามารถตรวจสอบหน่วยรับบริจาคที่รองรับการบริจาคผ่านระบบ e-Donation ได้ทางเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (edonation.rd.go.th)		
ใช่*	79	57.2
ไม่ใช่	-	-
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	59	42.8
5. ในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation ผ่านการสแกน QR Code ผ่าน Mobile Banking Application จะไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มเติม		
ใช่*	110	72.5
ไม่ใช่	1	0.7
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	27	19.6
6. ณ ปัจจุบัน ท่านสามารถบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation ผ่านการสแกน QR Code ผ่าน Mobile Banking Application ได้ทุกธนาคารที่มีในประเทศไทย		
ใช่	73	52.9
ไม่ใช่*	10	7.2
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	55	39.9
7. ในการบริจาคเงินให้กับหน่วยรับบริจาคโดยตรงผ่านระบบ e-Donation ท่านสามารถใส่ชื่อผู้บริจาคได้ทั้งในนามของบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล		
ใช่*	79	57.2
ไม่ใช่	6	4.3
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	53	38.4

หมายเหตุ: * เป็นคำตอบที่ถูก

จากตารางที่ 2 โดยเฉลี่ยแล้วจากกลุ่มตัวอย่าง 138 คนที่รู้จักระบบ e-Donation มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระบบ e-Donation คิดเป็นร้อยละ 34.4 จากนั้นได้ทำการสอบถามความสนใจของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่รู้จักระบบ e-Donation จำนวน 244 คน เพื่อสอบถามความเห็นและความสนใจเกี่ยวกับระบบ e-Donation โดยมีผู้ตอบ 243 คน ซึ่งผลการศึกษาของความเห็นต่อการบริจาคผ่านระบบ e-Donation แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความเห็นต่อการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation

ความเห็นต่อการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation (N=243)	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านมีความสนใจที่จะบริจาคเงินผ่านระบบบริจาค ที่สามารถนำยอดบริจาคไปลดหย่อนภาษีได้โดยไม่ต้องเก็บใบเสร็จไว้เป็นหลักฐาน		
ใช่	130	53.5
ไม่ใช่	35	14.4
ไม่แน่ใจ	78	32.1
2. ท่านมีความสนใจที่การบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation ให้แก่หน่วยรับบริจาคประเภทสถานพยาบาลและโรงเรียนที่เข้าข่าย สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้มากกว่า 1 เท่าของยอดบริจาค		
ใช่	162	66.7
ไม่ใช่	31	13.8
ไม่แน่ใจ	50	20.6
3. ท่านมีความสนใจที่จะบริจาคเงินผ่านระบบบริจาค ที่สามารถเช็คประวัติการบริจาคผ่านช่องทางออนไลน์ได้ โดยไม่ต้องเก็บใบเสร็จไว้ตรวจสอบ		
ใช่	174	71.6
ไม่ใช่	29	11.9
ไม่แน่ใจ	40	16.5
4. ท่านมีความสนใจที่จะบริจาคเงินผ่านระบบบริจาค ที่มีระบบจัดการการบริจาคซึ่งช่วยให้การทุจริตยกยอดเงินลดลง		
ใช่	190	78.2
ไม่ใช่	19	7.8
ไม่แน่ใจ	34	14.0
5. ท่านมีความสนใจที่จะบริจาคเงินผ่านระบบบริจาค ที่กรมสรรพากรจัดตั้งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดการเรื่องลดหย่อนภาษีได้สะดวกยิ่งขึ้น		
ใช่	164	67.5
ไม่ใช่	27	11.1
ไม่แน่ใจ	52	21.4

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 382 คน ร้อยละ 66.2 เคยบริจาคเงินให้กับหน่วยรับบริจาค สถานศึกษา ศาสนสถาน โรงพยาบาลของรัฐองค์กรสาธารณกุศล เช่น ศิริราชมูลนิธิ มูลนิธิรามาธิบดี ฯลฯ หรือ สถานสงเคราะห์ต่างๆ และหน่วยรับบริจาคอื่นๆ เช่น เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นต้น โดยมีร้อยละ 33.8 ที่ไม่เคยบริจาคให้กับหน่วยรับบริจาคเหล่านี้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้เคยบริจาคให้กับหน่วยรับบริจาคจำนวน 253 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริจาคเงินให้กับหน่วยรับบริจาคเพราะต้องการแบ่งปัน ช่วยเหลือให้กับผู้ที่ด้อยโอกาสมากที่สุด (ร้อยละ 18.2) รองลงมาคือ ทำบุญเพื่อความสบายใจ (ร้อยละ 14.9) เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อน (ร้อยละ 11.0) และทำบุญวันเกิด (ร้อยละ 10.1) โดยบริจาคเงินให้กับหน่วยรับบริจาคทุกๆ แห่งรวมกัน ปีละ 2-3 ครั้งมากที่สุด (ร้อยละ 27.3) รองลงมาคือ 2-3 เดือนครั้ง (ร้อยละ 25.0) และเดือนละครั้ง (ร้อยละ 17.0) ซึ่งบริจาคโดยเฉลี่ยครั้งละ 20-100 บาท (ร้อยละ 30.8) รองลงมาคือ 101-300 บาท (ร้อยละ 27.2) และ 501-1,000 บาท (ร้อยละ 17.4) โดยรวมแล้วตลอดทั้งปีบริจาคเงินให้กับหน่วยรับบริจาคประมาณ 1,001-5,000 บาท (ร้อยละ 34.0) รองลงมาคือ 100-500 บาท (ร้อยละ 23.3) และ 501-1,000 บาท (ร้อยละ 21.3)

จากกลุ่มตัวอย่างผู้เคยบริจาค 253 คนนั้น เมื่อบริจาคเงินแล้วไม่ต้องการใบเสร็จแบบกระดาษ คิดเป็นร้อยละ 34.4 โดยมีผู้ต้องการใบเสร็จแบบกระดาษทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.6 ซึ่งเหตุผลหลักที่ต้องการรับใบเสร็จแบบกระดาษหลังจากที่บริจาคเงินให้กับหน่วยรับบริจาค เพราะอุ่นใจเนื่องจากมีหลักฐานแสดงถึงการบริจาคเงิน (ร้อยละ 43.8) ต้องการนำไปลดหย่อนภาษี (ร้อยละ 40.7) บริจาคเงินเป็นจำนวนมาก จึงต้องการเก็บใบเสร็จเป็นหลักฐานไว้ (ร้อยละ 8.8) และต้องการระบุชื่อไว้เป็นหลักฐานเนื่องจากต้องการสะอาดเคร่งครัด (ร้อยละ 4.9) ส่วนกลุ่มที่ไม่ต้องการใบเสร็จส่วนใหญ่เพราะเห็นว่าไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ใดๆ (ร้อยละ 28.7) เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากร (ร้อยละ 22.1) บริจาคโดยการหยอดตู้ทำบุญ (ร้อยละ 19.7) บริจาคเงินเป็นจำนวนน้อย (ร้อยละ 17.3) และไม่ต้องการเสียเวลารอ (ร้อยละ 10.9)

ในการเลือกวิธีบริจาค กลุ่มตัวอย่างผู้เคยบริจาค 253 คนคำนึงถึงปัจจัยด้านความสะดวกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมาคือ ขั้นตอนไม่ยุ่งยาก คิดเป็นร้อยละ 34.7 และได้รับหลักฐานลดหย่อนภาษี คิดเป็นร้อยละ 13.6 ในขณะที่การเชื่อมโยงกับระบบ e-Donation ได้นั้น คิดเป็นร้อยละ 7.2 โดยพบว่ามีความต้องการหรือสะดวกที่จะบริจาคเงินผ่านช่องทางการโอนเงินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาคือ QR Code คิดเป็นร้อยละ 29.2 และบริจาคเงินสดที่มีเจ้าหน้าที่หน่วยรับบริจาคเป็นผู้รับ คิดเป็นร้อยละ 17.0 ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความต้องการหรือความสะดวกของช่องทางที่จะบริจาคเงิน

ความต้องการหรือความสะดวกของช่องทางที่จะบริจาคเงิน	จำนวน	ร้อยละ
QR Code	74	29.2
บริจาคเงินสดที่มีเจ้าหน้าที่หน่วยรับบริจาคเป็นผู้รับ	43	17.0
โอนเงิน	136	53.8
รวม	253	100.0

ตารางที่ 5 แสดงกลุ่มตัวอย่างผู้เคยบริจาคให้กับหน่วยรับบริจาคจำนวน 253 คน พบว่า เคยบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation คิดเป็นร้อยละ 20.2 ในขณะที่ไม่เคยบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation แม้จะรู้จักระบบ e-Donation ร้อยละ 14.2 ส่วนกลุ่มที่ไม่เคยบริจาคเพราะไม่รู้จักระบบ e-Donation คิดเป็นร้อยละ 65.6 ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีสัดส่วนมากที่สุดในกลุ่มผู้บริจาค

ตารางที่ 5 การบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation

การบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation	จำนวน	ร้อยละ
เคย	51	20.2
ไม่เคย กรณีรู้จักระบบ e-Donation	36	14.2
ไม่เคย กรณีไม่รู้จักระบบ e-Donation	166	65.6
รวม	253	100.0

สำหรับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คนที่รู้จักระบบ e-Donation แต่ไม่เคยบริจาคเงินผ่านระบบนี้ จากการศึกษาพบเหตุผลว่า เคยชินกับการบริจาคแบบปกติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.9 รองลงมาคือส่วนใหญ่มักจะหยอดตู้ทำบุญ คิดเป็นร้อยละ 47.2 และไม่ได้สนใจเรื่องการลดหย่อนภาษี คิดเป็นร้อยละ 36.1 ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สาเหตุที่ไม่เคยบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation

สาเหตุที่ไม่เคยบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้สนใจเรื่องการลดหย่อนภาษี	13	36.1
หน่วยรับบริจาคที่ต้องการบริจาคเงิน ไม่รองรับระบบ e-Donation	7	19.4
หน่วยรับบริจาคมีระบบ e-Donation แต่สะดวกในการบริจาคเงินแบบปกติมากกว่า	6	16.7

สาเหตุที่ไม่เคยบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน	ร้อยละ
เคยชินกับการบริจาคแบบปกติ	23	63.9
ส่วนใหญ่หยุดทำบุญ	17	47.2
ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ทำนอยากจะบริจาคเช่น ยากจะบริจาคให้ เป็นอุปกรณ์ทางการแพทย์แก่ทางโรงพยาบาล แต่ไม่ทราบว่าการ บริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation จะไปนำเงินช่วยในส่วนไหนของ องค์กร เป็นต้น	5	13.9
ไม่เชื่อมั่นในประสิทธิภาพ ของระบบ e-Donation	2	5.6
กลัวข้อมูลรั่วไหล	1	2.8
บริจาคผ่านระบบ e-Donation ไม่เป็น	3	8.3
อื่นๆ	1	2.8

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เคยบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation เมื่อสอบถามผู้ที่เคยประสบปัญหาในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation โดย QR Code จำนวน 17 คน พบว่าปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ หน่วยรับบริจาคไม่รองรับการบริจาคผ่านระบบ e-Donation โดย QR Code คิดเป็นร้อยละ 20.0 รองลงมาคือ ไม่แน่ใจว่าในการบริจาคผ่าน QR Code ในแต่ละครั้งเป็นการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation หรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 16.0 และ QR Code ไม่ชัดเจน ไม่สามารถสแกนได้ ร้อยละ 16.0 ส่วนผู้ที่เคยประสบปัญหาในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation ด้วยเงินสดที่หน่วยรับบริจาคผ่านเจ้าหน้าที่ จำนวน 14 คน พบว่าปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ มีความยุ่งยากหลายขั้นตอนและไม่แน่ใจว่าในการบริจาคเป็นเงินสดผ่านเจ้าหน้าที่ในแต่ละครั้ง เป็นการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation หรือไม่ คิดเป็นร้อยละ 29.4 รวมถึงให้ความเห็นว่ามี ความยุ่งยากหลายขั้นตอน ร้อยละ 29.4 สำหรับผู้ที่เคยประสบปัญหาในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation โดยการโอนเงินจำนวน 13 คน พบว่าปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ไม่สามารถโอนเงินผ่านหมายเลขบัญชีตามที่หน่วยรับบริจาคประกาศไว้ (แจ้งเลขที่บัญชีผิด) คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาคือ ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ยากจะบริจาค คิดเป็นร้อยละ 31.6

นอกจากนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 51 คน ที่เคยบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation ทั้ง 3 ช่องทาง ได้แก่ QR-Code เงินสดที่หน่วยรับบริจาคผ่านเจ้าหน้าที่ตัวแทน และการโอนเงิน พบว่า ปัญหาที่พบบ่อยทั้ง 3 ช่องทาง คือไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ยากจะบริจาค รวมถึงการไม่พบข้อมูลประวัติการบริจาคเงินจากกรมสรรพากรผ่าน edonation.rd.go.th หรือถูกบันทึกข้อมูลเข้าในระบบข้าราชการที่ 7 แสดงถึงความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เคยบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation จำนวน 51 คน โดยรวมแล้วพอใจกับการบริจาคเงินผ่านระบบ e-donation โดยการสแกน QR Code มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมาคือ การโอนเงิน คิดเป็นร้อยละ 43.1 และบริจาคด้วยเงินสดที่หน่วยรับ

บริจาคผ่านเจ้าหน้าที่ตัวแทน ร้อยละ 9.8 และตารางที่ 8 แสดงถึงเหตุผลที่พึงพอใจในช่องทางบริจาค นั้นๆ ซึ่งเกิดจากความสะดวกในการบริจาคเงินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.5 รองลงมาคือ รวดเร็ว ประหยัดเวลา คิดเป็นร้อยละ 20.5 และขั้นตอนไม่ซับซ้อน คิดเป็นร้อยละ 18.6

ตารางที่ 7 ความพึงพอใจในช่องทางการบริจาคผ่านระบบ e-donation

ความพึงพอใจในช่องทางการบริจาคผ่านระบบ e-donation	จำนวน	ร้อยละ
การสแกน QR Code	24	47.1
บริจาคด้วยเงินสดที่หน่วยรับบริจาค (ผ่านตัวแทน)	5	9.8
การโอนเงิน	22	43.1
รวม	51	100.0

ตารางที่ 8 เหตุผลที่พึงพอใจในช่องทางการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation

เหตุผลที่พึงพอใจในช่องทางการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	จำนวน	ร้อยละ
สะดวกในการบริจาคเงิน	41	80.4
ขั้นตอนไม่ซับซ้อน	30	58.8
รวดเร็ว ประหยัดเวลา	33	64.7
ไม่ค่อยพบปัญหา	22	43.1
เมื่อเช็คประวัติการบริจาคเงินพบว่าข้อมูลการบริจาคถูกต้องทุกครั้ง	10	19.6
ได้รับหลักฐานการบริจาคเพื่อใช้ยืนยันข้อมูลทุกครั้ง	15	29.7
สะดวกในการเก็บข้อมูลเพื่อนำยอดบริจาคไปใช้ลดหย่อนภาษี	8	15.7
ใช้วิธีอื่นๆ ไม่เป็น	1	0.2
ไม่ทราบว่ามีการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation วิธีอื่นๆ	1	0.2
อื่นๆ	0	0.0

ส่วนต่อไปเป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation โดยพิจารณาปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด ปัจจัยด้านความปลอดภัย และปัจจัยการรับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้งาน ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ความพึงพอใจในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation

ความพึงพอใจในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยง มาตรฐาน
ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์		
1. ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลการบริจาคเงิน	4.13	0.89
2. ช่องทางในการติดต่อขอความช่วยเหลือหากมีปัญหาในระหว่าง การบริจาคเงิน	3.35	1.42
3. การอัปเดตข้อมูลประวัติการบริจาคอย่างสม่ำเสมอ	3.19	1.49
4. ความสะดวกในการตรวจสอบประวัติการบริจาคเงิน	3.66	1.27
ปัจจัยด้านส่งเสริมการตลาด		
5. การประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับระบบอย่างต่อเนื่อง	4.13	0.89
6. ความสนใจให้อยากบริจาคมากยิ่งขึ้น	3.35	1.42
ปัจจัยด้านความปลอดภัย		
7. การป้องกันการทุจริตและภัยคุกคามเงินได้	3.94	1.04
8. การชดเชยความเสียหายอันเนื่องมาจากความปลอดภัยของระบบ หากเกิดความเสียหายจากการบริจาคผ่านระบบ	3.35	1.23
9. การที่บุคคลที่ 3 จะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ก่อนที่จะได้รับ อนุญาต	3.50	1.15
ปัจจัยการรับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้งาน		
10. เมื่อต้องการจะบริจาคเงิน สามารถบริจาคผ่านระบบนี้ได้ทุกครั้ง	3.88	1.05
11. การบริจาคเงินผ่านระบบจะช่วยให้ประหยัดเวลาในการบริจาค เงินมากขึ้น	4.31	0.73
12. การบริจาคเงินผ่านระบบจะช่วยให้จัดการเกี่ยวกับการลดหย่อน ภาษีได้สะดวกมากขึ้น	3.70	1.23
ความพึงพอใจโดยรวมในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation	4.00	0.66

จากตารางข้างต้น ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เคยบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation จำนวน 51 คนในแต่ละด้านพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ พึงพอใจกับการที่ข้อมูลการบริจาคเงินของระบบมีความถูกต้องและเชื่อถือได้มากที่สุด รองลงมาเป็นการตรวจสอบประวัติการบริจาคเงินได้อย่างสะดวก รวมถึงเมื่อมีปัญหาในระหว่างการบริจาคเงินผ่านระบบ จะมีช่องทางในการติดต่อขอความช่วยเหลือได้ ส่วนด้านส่งเสริมการตลาด พึงพอใจกับการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับระบบให้ทราบอย่างต่อเนื่อง ในด้านความปลอดภัย มีความพึงพอใจกับระบบบริจาคที่สามารถช่วยป้องกันการทุจริตและภัยคุกคามเงินได้มากที่สุด ส่วนการรับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้งานนั้น พึงพอใจที่การบริจาคเงินผ่านระบบจะช่วยให้

ประหยัดเวลาในการบริจาคเงินมากขึ้นได้มากที่สุด และเมื่อต้องการจะบริจาคเงิน สามารถบริจาคผ่านระบบนี้ได้ทุกครั้ง รวมถึงช่วยให้จัดการเกี่ยวกับการลดหย่อนภาษีได้สะดวกมากขึ้น ซึ่งโดยภาพรวมแล้วมีความพึงพอใจในการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00

สำหรับการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อการบริจาคผ่านระบบ e-Donation กับการบริจาคเงินแบบปกติ แสดงในตารางที่ 10 โดยในด้านความสะดวก เห็นด้วยว่าระบบ e-Donation มีความประหยัดเวลาและความง่ายในการบริจาคมากกว่า รองลงมาคือความง่ายในการสืบค้นประวัติการบริจาค ส่วนด้านการส่งเสริมด้านการตลาด เห็นด้วยว่าระบบ e-Donation ทำให้เกิดแรงจูงใจเมื่อสามารถลดหย่อนภาษีได้มากกว่า 1 เท่าของยอดบริจาคได้มากกว่า โดยในด้านความปลอดภัยนั้น กลุ่มตัวอย่างมั่นใจว่าระบบ e-Donation มีความโปร่งใสมากกว่า และมั่นใจว่าจะได้ชดเชยค่าเสียหายหากเกิดข้อผิดพลาดระหว่างการบริจาค และมั่นใจว่าไม่มีการรั่วไหลของข้อมูล โดยรวมแล้วทัศนคติต่อระบบ e-Donation เมื่อเปรียบเทียบกับบริจาคเงินแบบปกติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05

ตารางที่ 10 ทัศนคติที่มีต่อการบริจาคผ่านระบบ e-Donation เปรียบเทียบกับการบริจาคเงินแบบปกติ

ทัศนคติที่มีต่อการบริจาคผ่านระบบ e-Donation เปรียบเทียบกับบริจาคเงินแบบปกติ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยง มาตรฐาน
ความสะดวก		
1. ความประหยัดเวลา	4.37	0.72
2. ความง่ายในการบริจาค	4.37	0.74
3. ความง่ายในการสืบค้นประวัติการบริจาค	4.17	0.76
4. ความง่ายในการจัดการเรื่องการลดหย่อนภาษี	3.88	0.88
การส่งเสริมด้านการตลาด		
5. การประชาสัมพันธ์ข่าวสาร	3.86	0.84
6. เกิดแรงจูงใจเมื่อสามารถลดหย่อนภาษีได้มากกว่า 1 เท่า ของยอดบริจาค	3.90	0.96
ความปลอดภัย		
7. มั่นใจว่าไม่มีการรั่วไหลของข้อมูล	3.80	0.89
8. มั่นใจว่ามีความโปร่งใส	3.94	0.78
9. มั่นใจว่าจะได้ชดเชยค่าเสียหายหากเกิดข้อผิดพลาดระหว่าง การบริจาค	3.94	0.78
ทัศนคติโดยรวมในการบริจาค	4.05	0.70

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ (Conclusion and Recommendations)

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน ซึ่งส่วนมากเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 58.4) โดยส่วนใหญ่มีอายุ 26-35 ปี (ร้อยละ 56.0) สถานภาพโสด (ร้อยละ 78.3) ไม่มีบุตร (ร้อยละ 83.2) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 92.1) ปัจจุบันอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (ร้อยละ 88.2) ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี (ร้อยละ 68.3) รายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือน 10,000-26,000 บาท (ร้อยละ 36.1) มีเงินได้ตามมาตรา 40(1) (ร้อยละ 69.9) และเงินได้สุทธิอยู่ในช่วง 1-150,000 บาท (ร้อยละ 45.8) ผลการศึกษาพบว่าจากกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้รู้จักระบบ e-Donation จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ส่วนใหญ่รู้จักระบบนี้จากหน่วยรับบริจาค ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่างที่รู้จักระบบ e-Donation พบว่าโดยเฉลี่ยมีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบนี้คิดเป็นโดยเฉลี่ยร้อยละ 34.4 มีผู้เคยบริจาคเงินผ่านระบบนี้เพียงจำนวน 51 คน และผู้ที่รู้จักระบบ e-Donation แต่ไม่เคยบริจาคเงินผ่านระบบนี้มีจำนวน 36 คน ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากสาเหตุที่เคยชินกับการบริจาคแบบปกติ มักบริจาคโดยหยอดตู้ทำบุญ และไม่ได้สนใจเรื่องการลดหย่อนภาษี ตามลำดับ

ปัญหาที่พบจากกลุ่มตัวอย่างที่เคยบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation เช่น การบริจาคในแต่ละครั้งยังไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการบริจาค ไม่พบข้อมูลประวัติการบริจาคเงินจากกรมสรรพากรผ่าน edonation.rd.go.th หรือถูกบันทึกข้อมูลเข้าในระบบช้า คิดเป็นร้อยละ 18.5 และ 4.3 ตามลำดับของผู้ที่เคยบริจาคผ่านระบบ e-Donation นอกจากนี้ยังพบปัญหา เช่น หน่วยรับบริจาคไม่รองรับระบบ e-Donation ไม่แน่ใจว่าในการบริจาคเงินแต่ละครั้งเป็นการบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation หรือไม่ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ที่หน่วยรับบริจาคยังไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบ e-Donation ให้กับผู้บริจาคเท่าที่ควร เป็นต้น

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 244 คนที่ไม่รู้จักระบบ e-Donation มาก่อนพบว่าเมื่อได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับระบบนี้แล้ว สนใจบริจาคเงินผ่านระบบนี้โดยเฉลี่ยร้อยละ 67.5 โดยปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสนใจมากที่สุดคือ ระบบจะช่วยลดการทุจริตยกยอกเงินได้ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเพื่อให้ประชาชนได้รู้จักระบบ e-Donation และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบบริจาคนี้ให้มากยิ่งขึ้น รวมถึงแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับระบบบริจาคเพื่อให้ประชาชนได้บริจาคเงินได้อย่างราบรื่นยิ่งขึ้น นอกจากนี้ จากการที่ประชาชนส่วนใหญ่สะดวกหรือต้องการบริจาคผ่านระบบ e-Donation โดยการโอนเงิน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 53.8 ของกลุ่มตัวอย่าง 253 คนที่เคยบริจาคเงินให้กับหน่วยรับบริจาคต่างๆ จึงควรพัฒนาระบบการโอนเงินและการตรวจสอบให้มีความสะดวกยิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้เกิดความโปร่งใสและสนใจให้ประชาชนสนใจในบริจาคเงินผ่านระบบ e-Donation มากขึ้น สำหรับข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป อาจทำการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับระบบ e-Donation ช่องทางต่างๆ เพื่อนำผลการศึกษามาช่วยสนับสนุนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น รวมถึงสัมภาษณ์เชิงลึกไปที่กลุ่มผู้เสียภาษีที่มีเงินได้สุทธิระดับต่างๆ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการใช้ระบบ e-Donation ให้เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อทั้งภาครัฐและประชาชนในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีได้มากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2562). รู้หรือไม่ จดทะเบียนเป็นมูลนิธิ สมาคม แล้วดีอย่างไร. สืบค้นจาก <https://multi.dopa.go.th/omd2/news/cate1/view17>.
- ชัยวัฒน์ ศุภศิลป์. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริจาคให้ศิริราชมูลนิธิ [การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. สืบค้นได้จาก https://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2016/TU_2016_5804010402_6590_4715.pdf.
- ณพล สุภัส. (2553). เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการบริจาค. ประชาชาติธุรกิจ, น.15.
- อมรรัตน์ อภินันท์มกุล. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบริจาคของคนไทย. วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์, 9(2), 31-53.

ภาษาอังกฤษ

- Apinunmahakul, A., & Devlin, R. A. (2004). Charitable Giving and Charitable Gambling: An Empirical Investigation, *National Tax Journal*, 57(1), 67-88.
- Awan, M. Y., & Hameed, F. (2014). The effect of demographic, socio-economic and other characteristics on donations. *Current Research Journal of Social Sciences*, 6(2), 55-76.
- Brown, E., & Lankford, H. (1992). Gifts of Money and Gifts of Time. *Journal of Public Economics*, 47(3), 321-341.
- Clotfelter, C. T. (1980). Tax incentive and charitable giving: Evidence from a panel of taxpayers. *Empirical Economics*, 13(3), 319-340.
- Clotfelter, C. T. (1985). *Federal Tax Policy and Charitable Giving*, Chicago Press.
- Feldstein, M., & Taylor, A. (1976). The income tax and charitable contributions. *Econometrica*, 44(6), 1201-1222.
- Hirshleifer, J., & Hirshleifer, D. (1998). *Price Theory and Application* (6th ed.). Prentice Hall.
- Kanchanachitra, M. (2014). The giving behavior of households in Thailand. *Journal of Population and Social Studies*, 22(1), 2-13.
- Kolm, S. C. (2006). Introduction to the Economics of Giving, Altruism and Reciprocity. In Kolm, S.C. & Ythier, J. M. (Eds.), *Handbook of the economics of giving, altruism and reciprocity* (Vol. 1, pp. 1-122). Elsevier Science.
- Lee, Y., & Chang, C. (2008). Intrinsic or extrinsic? Determinations affecting donation behaviors. *International Journal of Educational Advancement*, 8(1), 13-24.

- Noor, A. H. M., Isa, N. A. M., Irpan, H. M., Bahromb, H. B., Salleh, A. B. M., & Ridzuan, A. R. (2015). Characteristic Affecting Charitable Donations Behavior: Empirical Evidence from Malaysia. *Procedia Economics and Finance*, 31, 563 – 572.
- Sargeant, A., & Woodliffe, L. (2007). Gift giving and interdisciplinary review. *International Journal of Nonprofit & Voluntary Sector Marketing*, 12(4), 275-307.
- Snipes, R. L., Oswald, S. L. (2010). Charitable giving to not-for-profit organization: Factors affecting donations to non-profit organizations. *Innovative marketing*, 6(1), 73-80.
- Taussig, M. K. (1967). Economic aspects of the personal incomes tax treatment, *Journal of Political Economy*, 92(1), 136-148.